

& Quintiliani q̄ oratorē a puero instituit: format & ad imaginē perfecti oratoris effingit: unde instituere est erudire etiā in aliis rebus: ut apud Iuvenalē: Instituitque rudes melior locustas p̄p̄inquas. i. docet eas ueneficia. Instituta ut dicebam sunt mores: & ea quæ ad uirtutē ducunt & reip̄. disciplinā. unde apud iuriconsultos ē titulus de institutis antiquis. i. moribus & consuetudine priscorū: q̄ optime sancteque uiuebāt: & apud Valeriū plura exēpla sunt de institutis antiquis. iam annū: circumstantiā tēporis. Auctoritatē: auctoritas ē sententia imitatione digna: & æstimatio: q̄ reprehensionī obnoxia non ē: quæ rebus gestis & sciētia cōparatur: inde auctoritatē dicimus eē in aliquo: q̄ dignus ē: ut oēs eum spectēt & imitētur ob uirtutum præstantiā.

alterum te scientia augere p̄test: altera exemplis: tamen ut ipse ad meā utilitatem semper cum græcis latina coniunxi: neque id in philosophia solum: sed etiā in dicendi exercitatione feci: idem tibi censeo faciendum:

Alter: Cratippus. • Potest te augere: ornare celebriorē

reddere & perfectiorē. nam ab ipsa natura inchoati bonis artibus nos ipsi perficimus. Vnde inuētæ sunt artes & disciplinæ: ut ipsam naturā adiuuarēt: quæ uirtutū semina nobis tribuit: & sic filiū ad suam perfectionem hortatur. • Altera exemplis: idest ipsa urbs Athenarum: in qua maxima exempla erant: fuerantque ad bene beateque uiuendum. Vnde libro quinto: de finibus ait: Hoc autem tempore & si multa in omni parte Athenarum sunt in ipsis locis indicia summorum uirorum: tamen ego illa moueor exedra: modæ enim fuit Carneadis: quem uidere uideor: est enim nota imago: a sedeque ipsa tanta ingenii magnitudine orbata desiderari illam uocem puto. Ergo ipsa urbs Athenarum exemplis: quibus uel maxime abū dabat eum augere poterat: & hoc dicit Cicero: ut filius ad imaginem illorum: qui illic claruerant: clarebantque imitationem sese comparet. nam optimum quemque eligere debemus: quem imitemur: & statua erigunt uita functis: ut cæteri ad imitationē excitent. Vnde Plin. Gaudebat decretam fuisse statuam Spurrinæ & filio erectam: non modo inquit defuncti memoriæ prouisum est: sed exemplo: ac uent enim ad bonas artes iuuentutem adolēscētibus ut digni sint: modo tanta premia constituta sunt. • Ad meā utilitatem: exēplo suo monet filium: ut iungat græca cum latinis: cum id maxime conducatur: ut in ipso Cicerone intueri licet: & locus est ab utili. nam in genere deliberatiuo utilitatē proponere debemus: & sine græca eruditione: quæ de philosophia scripta sunt: intelligi perfecte non possunt: ut autē intelligerent nostri opera Ciceronis effectum est: & plura fecisset: si per nefandissimum Marcum Antonium: & tempora illa ingrata licuisset: ut ipse pollicetur libro secundo de diuinatione dicens: Adhuc hæc erant ad reliqua acriter tendebamus animo: sic parati: ut nisi quæ causa grauior obstitisset: nullū philosophiæ locū eē putarem: q̄ non latinis litteris illustratus pateret. Magnificū illud inquit: romanisq; hoībus gloriosū. ut græcis de phiā litteris non egeant: q̄ p̄sequar p̄fecto si instituta perfecero. O græci iacturā: o neq̄ hoīem Antonium: q̄ concuiibus tantū munus inuidisti tuis. Ad meā utilitatē: quoniam Cicero ut romani eloquiū ubertatē sibi compararet: & doctrinā ex græcorum fontibus hauriret græca scripta euoluit: ideo subiungit: Neq; id in phiā solū: sed etiam in exercitatione dicendi. Cice. ut eius monumenta declarant. & ipse testat in secūdo de diu. multa in morali phiā scripsit: cohortati inq̄ sumus oīs: ut maxie potuimus ad phiā studiū: in eo libro: q̄ ē inscriptus hortēsius: & q̄ genus philosophandi minime arrogas: maxieque & cōstas & elegas arbitrarēur: q̄ttuor acadēcis libris ostēdimus. Cūque fundamētū phiæ eēt positū i finibus bonorū & malorū: perpurgatus ē is locus a nobis quinque libris: ut quid a quoque: & qd contra quēque philosophū diceret intelligi posset. Totidem subsecuti libri tusculanarū disputationū res ad bene uiuendū maxime necessarias aperuerunt. Primus enim ē de contenenda morte. Secundus de tollerādo dolore. De ægritudine lenienda tertius. Quartus de reliquis animi perturbationibus. Quintum locum complexus est: qui totā philosophiā maxime illustrat. Docet. n. ad beate uiuendū uirtutē se ipsa eē contentā. Quibus rebus editis tres libri p̄fecti sunt de natura deorū: in q̄bus oīs eius loci quæstio continet: quæ ut plene eēt cumulateque p̄fecta de diuinatione ingressi sumus his libris scribere: q̄bus ut ē in aīo de fato si adiunxerimus erit abunde satisfactū toti huic quæstioni: atque his libris adnumerādi sunt sex de reip̄. quos tūc scripsimus: cū gubernacula reip̄. tenerēus magnus locus philosophiæque p̄prius a Platone: Aristotele: Theophrasto: Peripateticorūque familia tractatus uberrime. Nā quid ego de consolatione dicam: quæ mihi quidem ipsi sane aliquantum medetur: cæteris item multum profuturam puto. • Sed etiam in dicendi exercitatione: nam cum scriberet in philosophia: libros oratorios interposuit: ipso teste: sic enim ait: Cumque Aristoteles: itemque Theophrastus excellentes uiri. tum subtilitate: tum copia cum philosophia dicendi ēt præcepta coniūxerint: nostri quo